

Державний торговельно-економічний університет

Кафедра міжнародного менеджменту

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

Організація експорту тютюнових виробів до країн ЄС

(за матеріалами ПрАТ «Імперіал Тобакко Продакшн Україна», м. Київ)

Студента 4 курсу 3 групи,
Спеціальності 073 «Менеджмент»
спеціалізації «Менеджмент
зовнішньоекономічної діяльності»

Солоденко Іван Володимирович

Керівник к.е.н., доцент кафедри
Міжнародного менеджменту

Ковальова Марія Леонідівна

Гарант к.е.н., доцент кафедри
міжнародного менеджменту

П'янкова Оксана Василівна

Київ 2022

Державний торговельно-економічний університет

Факультет міжнародної торгівлі та права

Кафедра міжнародного менеджменту

Спеціальність 073 «Менеджмент»

Затверджую

Зав. кафедри _____

«__» _____ 20__ р.

Завдання

на випускню кваліфікаційну роботу студентів

Солоденко Іван Володимирович

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи

Організація експорту тютюнових виробів до країн ЄС на матеріалах ПрАТ
«Імперіал Тобакко Продакшн Україна»

Затверджена наказом ДТЕУ від «__» _____ 20__ р. № _____

2. Строк здачі студентом закінченої роботи

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи

Мета роботи є аналіз організації експорту тютюнових виробів до країн ЄС.

Об'єкт дослідження – процес організації експорту тютюнових виробів.

Предметом дослідження є механізм організації експорту тютюнових виробів до країн ЄС підприємства ПрАТ «Імперіал Тобакко Продакшн Україна».

4. Зміст випускної кваліфікаційної роботи

1. Надати оцінку виробничо-господарської діяльності, фінансового стану та сукупного доходу підприємства.
2. Проаналізувати експортну діяльність підприємства.
3. Визначити основні тенденції розвитку світового ринку.
4. Оцінити перспективи організації експорту тютюнових виробів підприємством до країн ЄС.

5. Зробити аналіз організаційного забезпечення здійснення експорту тютюнових виробів підприємством.

6. Зробити прогнозну оцінку результативності експорту до країн ЄС.

5. Календарний план виконання роботи

Етапи підготовки ВКР	Терміни
Затвердження плану випускних кваліфікаційних робіт у наукових керівників	До 11.02.2022
Подача науковому керівнику 1-го розділу	До 15.04.2022
Подача науковому керівнику 2-го розділу	До 01.05.2022
Подача науковому керівнику 3-го розділу	До 13.05.2022
Подача науковому керівнику доопрацьованої роботи	До 25.05.2022
Попередній захист	До 01.06.2022
Подача роботи завідуючому кафедрі	До 03.06.2022
Захист ВКР	За окремим графіком

6. Дата видачі завдання «__» ____ 20__р.

7. Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи

Ковальова М.Л.

(прізвище, ініціали, підпис)

8. Гарант освітньої програми

П'янкова О.В.

(прізвище, ініціали, підпис)

9. Завдання прийняв до виконання студент

Солоденко І.В.

(прізвище, ініціали, підпис)

10. Відгук наукового керівника випускної кваліфікаційної роботи

Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи

(підпис, дата)

11. Висновок про випускню кваліфікаційну роботу

Випускна кваліфікаційна робота студента

Солоденка І.В.

(Прізвище, підпис)

може бути допущена до захисту екзаменаційній комісії.

Гарант освітньої програми _____

(прізвище, ініціали, підпис)

Завідувач кафедри _____

(прізвище, ініціали, підпис)

« _____ » 20 _____ р.

АНОТАЦІЯ

Солоденко І.В. «Організація експорту тютюнових виробів до країн ЄС».*Рукопис.*

Випускна кваліфікаційна робота за спеціальністю «Менеджмент» спеціалізацією «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності». Державний торговельно-економічний університет, Київ, 2022.

Випускну кваліфікаційну роботу присвячено практичним аспектам організації експортної поставки тютюнових виробів до країн ЄС, аналізу світового ринку тютюнових виробів, обґрунтування вибору країн ЄС як контрагента для реалізації експортного потенціалу виробника, реалізації управлінських рішень щодо експорту через організаційне забезпечення та прогнозування оцінки результативності поставки тютюнових виробів до країн ЄС.

Ключові слова: суб'єкт ЗЕД, експорт, управлінське рішення, організаційне забезпечення, тютюнові вироби, країни ЄС.

ABSTRACT

SOLODENKO I.V. «Organization of tobacco exports to EU countries».

Manuscript.

Graduation thesis in the specialty «Management» specialization «Management of foreign economic activity». State University of Trade and Economics, Kyiv, 2022.

The final qualification work is devoted to practical aspects of organizing the export of tobacco products to the EU, analysis of the global tobacco market, justification of the EU as a counterparty to realize the export potential of the manufacturer, implementation of export management decisions through organizational support and forecasting EU.

Key words: subject of foreign economic activity, export, management decision, organizational support, tobacco products, EU countries.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. Дослідження діяльності суб'єкта ЗЕД ПрАТ «Імперіал Тобакко Продакшн Україна»	6
1.1 Оцінка виробничо-господарської діяльності, фінансового стану та сукупного доходу ПрАТ «Імперіал Тобакко Продакшн Україна»	6
1.2 Аналіз експортної діяльності ПрАТ «Імперіал Тобакко Продакшн Україна»	15
Висновки до розділу 1	18
РОЗДІЛ 2. Вибір потенційного ринку для організації експорту тютюнових виробів	20
2.1 Визначення основних тенденції розвитку світового ринку тютюнових виробів	20
2.2 Оцінка перспектив організації експорту тютюнових виробів ПрАТ «Імперіал Тобакко Продакшн Україна» до країн ЄС	25
Висновки до розділу 2	30
РОЗДІЛ 3. Реалізація управлінських рішень щодо експорту тютюнових виробів ПрАТ «Імперіал Тобакко Продакшн Україна» до країн ЄС	32
3.1 Організаційне забезпечення здійснення експорту ПрАТ «Імперіал Тобакко Продакшн Україна» до країн ЄС	32
3.2 Прогнозна оцінка результативності експорту до країн ЄС	36
Висновки до розділу 3	39
ВИСНОВКИ	40
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	42
ДОДАТКИ	45

ВСТУП

Тютюнова промисловість – галузь харчової промисловості, що виготовляє тютюнові вироби: сигарети, цигарки, сигарили та махорку. Тютюнова галузь є однією із найбільших платників податків у державі.

Експорт тютюнових виробів включає в себе продаж товарів вітчизняними виробниками іноземним партнерам із вивезенням або реекспортом цих товарів через митний кордон України.

Актуальність дослідження експорту полягає в тому, що дана операція є однією із основ зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Завдяки експорту підприємство має змогу отримати більший прибуток та прорекламувати свій товар на міжнародному ринку.

Метою дослідження є аналіз організації експорту тютюнових виробів до країн ЄС.

Основними завданнями дослідження є:

- надати оцінку виробничо-господарської діяльності, фінансового стану та сукупного доходу підприємства;
- проаналізувати експортну діяльність підприємства;
- визначити основні тенденції розвитку світового ринку;
- оцінити перспективи організації експорту тютюнових виробів підприємством до країн ЄС;
- зробити аналіз організаційного забезпечення здійснення експорту тютюнових виробів підприємством;
- зробити прогнозну оцінку результативності експорту до країн ЄС.

Об'єкт дослідження – процес організації експорту тютюнових виробів.

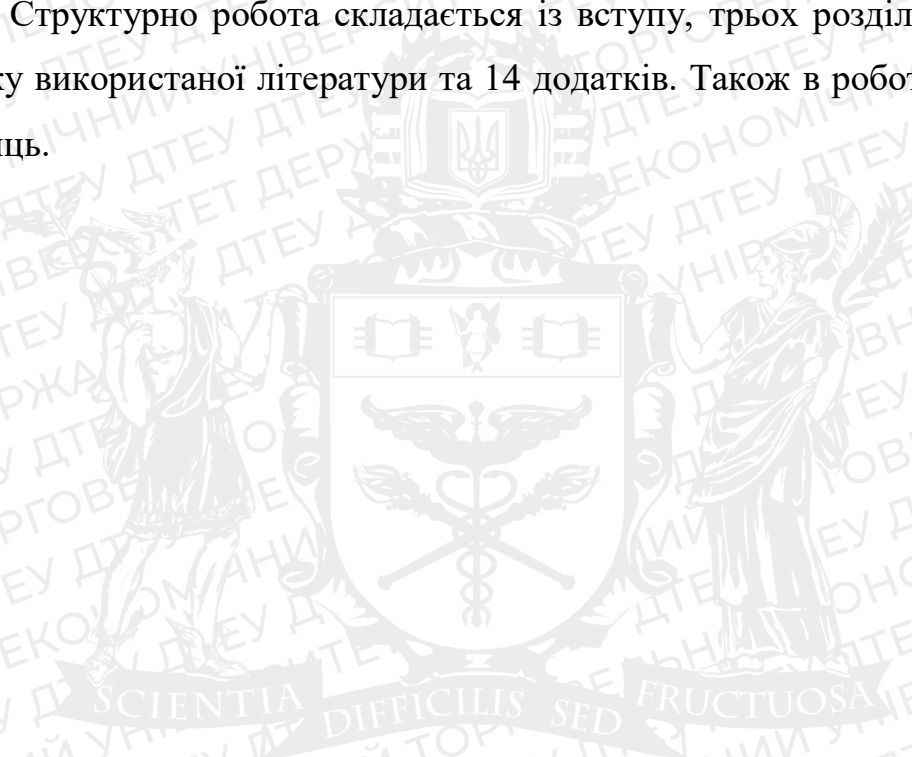
Предметом дослідження є механізм організації експорту тютюнових виробів до країн ЄС підприємства ПрАТ «Імперіал Тобакко Продакшн Україна».

Серед методів дослідження у роботі використані фінансовий та економічний аналіз, систематизація результатів та узагальнення.

Інформаційна база кваліфікаційної роботи – звітні документи ПрАТ «Імперіал Тобакко Продакшн Україна» за 2018-2020 роки та нормативні документи підприємства.

Практична значущість виконаної роботи полягає у знаходженні правильного ринку для ПрАТ «Імперіал Тобакко Продакшн Україна» для максимізації прибутку.

Структурно робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаної літератури та 14 додатків. Також в роботі міститься 9 таблиць.

РОЗДІЛ 1. Дослідження діяльності суб'єкта ЗЕД ПрАТ «Імперіал Тобакко Продакшн Україна»

1.1 Оцінка виробничо-господарської діяльності, фінансового стану та сукупного доходу ПрАТ «Імперіал Тобакко Продакшн Україна»

Зовнішньоекономічна діяльність підприємства – це сфера господарської діяльності, пов'язана з міжнародним виробництвом і науково-технічним співробітництвом, експортом та імпортом, а також виходом підприємства на зовнішній ринок. Така діяльність спрямована на здобуття міжрегіональних та міжнародних зв'язків, укладення вигідних угод та контрактів. Основною метою для підприємства, яке виходить на міжнародну арену, є максимізація прибутку за використання ефекту великого географічного масштабу.

Суб'єктами ЗЕД називають суб'єкти господарської діяльності, які належать до різних форм власності, самостійно здійснюють зовнішньоекономічні операції з іноземними контрагентами. Під час співпраці обоє сторін переслідують спільні цілі[1]:

- Максимізація індивідуального прибутку;
- Розширення виробництва;
- Розширення ринку збуту;
- Подолання тарифних, нетарифних та інституційних перешкод (якщо контрагентами є держави або державні органи).

Розвиток зовнішньоекономічної діяльності визначається багатьма факторами, а також зовнішніми умовами (стан макроекономіки, політична ситуація, державне регулювання, міжнародне регулювання) і внутрішніми (стратегічне планування ЗЕД, конкурентоспроможність підприємства, фінансова стабільність, правове та інформаційне забезпечення).

Imperial Brands PLC - провідна міжнародна компанія, яка займається виробництвом, дистрибуцією і продажем широкого спектру тютюнових

продуктів. Це глобальна організація, яка орієнтована на задоволення потреб споживачів і є четвертою за величиною тютюновою компанією у світі. Штаб-квартира компанії розташована у Брістолі, Англія. «Imperial Tobacco Company» було створено у 1901 році шляхом об'єднання 13 британських компаній, що виробляли тютюн і сигарети. У 1973 році компанія зайнялась купівлею мереж ресторанів, проте вже у 1996 році вирішила зосередитися на виробництві тютюну. Того ж року сталося роз'єднання компанії окремо на «Hanson» і «Imperial».

У 2002 році Imperial Brands PLC придбала четверту за розмірами на той час тютюнову фабрику Reemtsma Cigarettenfabriken GmbH, а в 2007 компанія вийшла на прибутковий тютюновий американський ринок через придбання Commonwealth Brands, четвертого за величиною виробника сигарет у країні

До 2009 року продукція компанії вже була представлена на 160 міжнародних ринках. Нове десятиліття охарактеризувалось високим рівнем незаконної торгівлі та посилення регулювання тютюнопаління. У контексті однієї із найгірших рецесій в історії Imperial обрала стратегію зміцнення стійкості бізнесу та модернізації виробництва. Компанія почала шукати можливості для зростання в інших сферах, в тому числі і в секторі електронних та парових сигарет.

У 2016 Imperial Tobacco Group PLC було перейменовано в Imperial Brands PLC, а остання тютюнова фабрика в Англія була перенесена на материкову Європу. У 2020 році Imperial продала свій всесвітній сигарний бізнес преміум-класу на загальну суму 1225 мільйонів євро. Також була окреслена нова стратегія. Вона передбачає зосередження на п'яти основних тютюнових ринках – Іспанія, Німеччина, Австралія, США та Великобританія.

У 1861 році в Україні була заснована «Київська тютюнова фабрика»; в 1994 році було організовано спільне підприємство із німецькою тютюновою компанією «Reemtsma». Вже у 2002 році компанія стала

частиною міжнародної Imperial Tobacco Group, що дало новий поштовх для розвитку підприємства. Починаючи з моменту злиття в компанію було вкладено понад 50 мільйонів фунтів стерлінгів.

На сьогодні компанія Imperial Tobacco активно інвестує у автоматизацію виробництва, сучасні технології. Український ринок сигарет характеризується великою динамічністю та швидким впровадження нових сегментів.

На 2021 рік компанія займала 13.5% частки ринку і входить у четвірку великих міжнародних компаній: Philip Morris, JTI, British American Tobacco, Imperial Tobacco. Вони поставляють сигарети приблизно в 60 тис. торгових точок.

Компанія входить в десятку найбільших платників податків в Україні. За 2021 рік підприємства компанії заплатили близько 9.5 млрд. гривень у різні податкові інстанції. Це обумовлено великою кількістю товару, виготовленого на підприємстві – понад 10 млрд. сигарет. До основних видів діяльності компанії відносяться(за КВЕД):

- 12.00 виробництво тютюнових виробів;
- 47.26 роздрібна торгівля тютюновими виробами в спеціалізованих магазинах;
- 46.90 неспеціалізована оптова торгівля;
- 46.35 оптова торгівля тютюновими виробами.

В Україні компанія здебільшого займається роздрібною торгівлею. На сайті підприємства є інформація [2] для потенційних агентів, з якою вони можуть ознайомитись перед початком співпраці. У таблиці наведені регіони з найбільшою кількістю точок роздрібної торгівлі, де продаються сигарети (Таблиця 1.1).

Таблиця 1.1

Роздрібні точки в Україні

Область	Кількість точок роздрібної торгівлі
Київська	6326
Дніпропетровська	4224
Одеська	4029
Львівська	3741
Харківська	3197
Запорізька	2772

Джерело: сформовано автором за даними [2]

Фінансова звітність підприємства складається згідно із Міжнародними стандартами фінансової звітності (МСФЗ) за принципом історичної вартості. Проведемо аналіз деяких показників фінансового стану підприємства. Порівняємо дебіторську та кредитну заборгованість за три роки 2018-2020. Дані наведені в таблиці 1.2.

Таблиця 1.2

**Дебіторська та кредиторська заборгованість підприємства за
2018-2020р.р, тис. грн**

Показники	на 31.12.2018 р.	на 31.12.2019 р.	на 31.12.2020 р.
Дебіторська заборгованість (за продукцію, товари, роботи, послуги, за розрахунками та інша заборгованість)	3744763	3403846	3443802
Кредиторська заборгованість (за довгостроковими зобов'язаннями)	1372595	813134	583349

Джерело: сформовано та розраховано автором за даними фінансової звітності

ПрАТ «Імперіал Тобакко Продакшн Україна» (Додатки А1-А4)

З кожним роком спостерігається тенденція до спаду як дебіторської так і кредиторської заборгованості. Так у 2020 році дебіторська заборгованість зменшилась на 8% в порівнянні із 2018 роком, проте трохи збільшилась у відношенні до 2019 – 1%. Щодо кредиторської заборгованості, то вона у 20 році була менша на 28% ніж в попередньому і на 57% ніж у 18 році. Це означає, що з кожним роком на підприємстві залучається все менше залученого майна інших підприємств та фізичних осіб у господарський оборот.

Тепер щодо рентабельності підприємства - розрахунок і аналіз коефіцієнтів рентабельності є невід'ємним елементом економіко-аналітичної роботи. Інформація про прибутковість бізнесу необхідна для власників, інвесторів, інших зацікавлених осіб, щоб мати можливість оцінити ресурсний потенціал підприємства, порівняти результати його роботи з конкурентами, і прийняти відповідні управлінські рішення. Рентабельність підприємства розраховується за формулою 1.1:

1.1

$$\text{Рентабельність} = \frac{\text{Сума прибутку}}{\text{Вартість активів}} \times 100\%$$

Розрахуємо рентабельність підприємства за три роки(2018-2020 роки). Дані візьмемо із фінансової звітності підприємства (Додаток А2).

$$1) \text{Рентабельність}(2020) = 274286 / (2381872 + 130493 + 149859 + 251947 + 347912 + 718987 + 89291) * 100\% = 6.7\%$$

$$2) \text{Рентабельність}(2019) = 1033858 / (200406 + 102251 + 134186 + 65450 + 238863 + 7818 + 2193) * 100\% = 40\%$$

$$3) \text{Рентабельність}(2018) = 321677 / (1943402 + 106356 + 180645 + 37979 + 25745 + 455346 + 1681) * 100\% = 13.7\%$$

Результат відобразимо в таблиці 1.3.

Таблиця 1.3

Рентабельність підприємства за 2018-2020 р.р, %

	2018 рік	2019 рік	2020 рік
Рентабельність підприємства	13.7	40,0	6.7

*Джерело: сформовано та розраховано автором за даними фінансової звітності
ПрАТ «Імперіал Тобакко Продакшн Україна» (Додатки А1-А4)*

Подивившись на розрахунки, можна відзначити то зростання то падіння коефіцієнта рентабельності. У 2019 році показник сягав аж 40%, що є рекордним за весь час існування компанії. У 2020 році рентабельність була на рівні 6.7%, що є найнижчим показником за досліджуваний час. Це пов'язано із стрімким збільшенням витрат підприємства (адміністративні витрати, витрати на збут, інші витрати) та собівартістю реалізованої продукції. Також протягом останніх років в Україні значно збільшилися податки на тютюнову продукцію, що негативно впливає на ведення бізнесу і зменшує можливий прибуток.

Платоспроможність підприємства демонструє спроможність підприємства до погашення свої строкових зобов'язань, характеризує структуру джерел фінансування підприємства. Визначається платоспроможність підприємства декількома коефіцієнтами:

- Коефіцієнт автономії — оцінює ступінь фінансової незалежності підприємства та суму власних коштів, розраховується як відношення власного капіталу до підсумкового капіталу;
- Коефіцієнт фінансування — співвідношення власного капіталу до позикового.
- Коефіцієнт фінансового левериджу — характеризує залежність підприємства від довгострокових зобов'язань;

- Коефіцієнт маневреності власного капіталу – демонструє мобільність використання власного капіталу, розраховується як відношення власних оборотних коштів до власного капіталу.
- Коефіцієнт фінансової стійкості – вказує, яка частина активів фінансується за рахунок довгострокових джерел фінансування, розраховується як відношення суми власного капіталу і довгострокових зобов'язань до суми пасивів.

Розрахуємо всі коефіцієнти. Дані взяті із фінансового звіту компанії Імперіал Тобакко Продакшн Україна за 2018-2020 роки (Додатки А1-А4).

$$1) \text{Коефіцієнт автономії}(2020)=1049610/6147819=0.17$$

$$\text{Коефіцієнт автономії}(2019)=765562/6211368=0.12$$

$$\text{Коефіцієнт автономії}(2018)=263042/6568195=0.04$$

$$2) \text{Коефіцієнт фінансування}(2020)=1049610/(3495572+1602637)=0.2$$

$$\text{Коефіцієнт фінансування}(2019)=765562/(74392+5371414)=0.14$$

$$\text{Коефіцієнт фінансування}(2018)=263042/(1548856+5282381)=0.03$$

$$3) \text{Коефіцієнт фінансового левериджу}(2020)=3495572/1049610=3.3$$

$$\text{Коефіцієнт фінансового левериджу}(2019)=74392/765562=0.09$$

$$\text{Коефіцієнт фінансового левериджу}(2018)=1548856/263042=5.8$$

$$4) \text{Коефіцієнт маневреності власного капіталу}(2020)=(1049610-1091718)/1049610=-0.04$$

$$\text{Коефіцієнт маневреності власного капіталу}(2019)=(765562-1051099)/765562=-0.37$$

$$\text{Коефіцієнт маневреності власного капіталу}(2018)=(263042-1105999)/263042=-3.2$$

$$5) \text{Коефіцієнт фінансової стійкості}(2020)=(1049610+3495572)/6147819=0.7$$

$$\text{Коефіцієнт фінансової стійкості}(2019)=(765562+74392)/6211368=0.13$$

$$\text{Коефіцієнт фінансової стійкості}(2018)=(263042+1548856)/6568195=0.27$$

Нормативні значення та результати даних розрахунків занесемо до Таблиці 1.4.

Таблиця 1.4

Аналіз фінансового стану підприємства за 2018-2020 роки

Коефіцієнти	на 31.12. 2018 р.	на 31.12.2019р.	на 31.12.2020 р.	Нормативне значення
Коефіцієнт автономії	0.04	0.12	0.17	0.4-0.6
Коефіцієнт фінансування	0.03	0.14	0.2	>1
Коефіцієнт фінансового левериджу	5.8	0.09	3.3	0-1
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	-3.2	-0.37	-0.04	>1
Коефіцієнт фінансової стійкості	0.27	0.13	0.7	Зростання у динаміці

Джерело: сформовано та розраховано автором за даними фінансової звітності ПрАТ «Імперіал Тобакко Продакшн Україна» (Додатки А1-А4)

Проаналізувавши дані, які ми отримали можна дійти висновку, що компанія не достатньо забезпечена власними коштами. Це викликає певну фінансову залежність від зовнішніх джерел фінансування.

Внаслідок тенденції розвитку бізнесу з кожним роком фінансовий стан компанії поліпшується. Чистий дохід компанії включає в основному дохід від продажу тютюнових виробів. У 2019 році він становив 2649 млн. грн, що було на 142 млн більше ніж попереднього року, а в 2020 – 3299 млн. грн, що на 650 млн. більше ніж у 19. Сукупний дохід компанії відображений у таблиці 1.5. У 2018 році він становив 321 млн. грн, у 2019 – 1028 млн. грн, а у 2020 році – 274 млн. грн. Із зазначених вище даних можна зробити висновок, що найуспішнішим за останні 3 роки був 2019 рік.

Собівартість продукції у 2019 році була 2000 млн. грн, що на 57 млн. більше ніж у 2018, а у 2020 році – 2382 млн. грн, що на 382 мільйони більше ніж у 2019. Власний капітал у 2018 році був негативний – 263 мільйони, у

2019 – 766 мільйони, а у 2020 – 1050 мільйони гривень, що на 284 мільйони більше ніж попереднього року.

Щодо зобов'язань, то станом на 31 грудня 2020 року Імперіал Тобакко Продакшн Україна мала кредити розміром 5230801 гривень від компанії групи Imperial Brands. Оплата мала здійснюватись по таких строках:

- 30 вересня 2021 року – 992156 гривень;
- 30 вересня 2023 року – 1753025 гривень;
- 30 вересня 2025 року – 2485620 гривень.

Таблиця 1.5.

Сукупний дохід за 2020 рік, тис.грн

Стаття	Код рядка	2020 рік	2019 рік
Чистий дохід від реалізації продукції	2000	329866	2649155
Собівартість реалізованої продукції	2050	2381872	2000406
Валовий прибуток	2090	916794	648749
Інші операційні доходи	2120	132527	152549
Адміністративні витрати	2130	130493	102251
Витрати на збут	2150	149859	134186
Інші операційні витрати	2180	251947	65450
Фінансовий результат від операційної діяльності: Прибуток	2190	517022	499411
Інші фінансові доходи	2220	901860	-
Інші доходи	2240	11594	778756
Фінансові витрати	2250	347912	238683
Інші витрати	2270	718987	7818
Фінансовий результат оподаткування: Прибуток	2290	363577	1031665
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	89291	2193
Чистий фінансовий результат: Прибуток	2350	274286	1033858

Джерело: сформовано автором за даними фінансової звітності ПрАТ «Імперіал Тобакко Продакшн Україна» (Додатки А1-А4)

Імперіал Тобакко Продакшн Україна є успішною українською компанією, яка входить в четвірку найбільших підприємств з виготовлення тютюнових виробів в країні. Також компанія є одним із найголовніших платників податків в Україні і входить в топ-10. Імперіал Тобакко Продакшн Україна з кожним роком збільшує свій прибуток завдяки якісним виробам і гарній клієнтській базі.

1.2 Аналіз експортної діяльності ПрАТ «Імперіал Тобакко Продакшн Україна»

Імперіал Тобакко Продакшн Україна поставляє продукцію як на внутрішній ринок, так і на експорт. Обсяг реалізованої продукції склав 10.7 млрд. штук сигарет. Сума доходу за реалізацію тютюнових виробів (без ПДВ та акцизу) - 2 839 млн. гривень, з них сума експорту склала 535 млн. гривень.

Компанія виробила на експорт 5.1 млрд. штук сигарет, це на 27% відсотків більше, порівняно з 2019 роком. Це - надзвичайне досягнення, особливо беручи до уваги той факт, що підприємство було змушене зупинити поставки на один із їхніх найбільших зовнішніх ринків - Ірак.

Імперіал Тобакко Продакшн Україна здійснює поставки на 22 зовнішні ринки, найбільшим серед яких є Саудівська Аравія, а частка продукції, яку підприємство виробляє на експорт, досягла рекордних 54%. Більше того компанія збільшила обсяг валютного доходу, який становив 75.8 млн. євро, що є на 62% більше ніж попереднього року. Також тютюнові вироби експортують до Вірменії, Азербайджану, Грузії, Молдови, Ізраїль, ОАЕ, Кувейт, Катар, Оман, Монголія, Китай, Тайвань. (Рис 1.1)

**Рис 1.1 Географія експорту тютюнової продукції ПрАТ «Імперіал
Тобакко Продакшн Україна»**

Джерело: сформовано автором

Імперіал Тобакко Продакшн Україна у 2020 році був визнаний як найкращий експортер серед компаній, які знаходяться на території міста Київ. За результатами конкурсу підприємство посіло перше місце у рейтингу і отримало відзнаку найкращого експортера.

Серед видів сигарет, які експортуються основними є три бренди: West, Parker & Simpson, Davidoff Cigarettes, четвертий бренд – «Прима» розрахований на клієнта на внутрішньому ринку.

West – широковідомий міжнародний бренд, який займає друге місце у портфелі Імперіал Тобакко за обсягами світових продажів. Вперше ці сигарети з'явилися у Німеччина у 1984 році, а зараз West представлений на 94 ринках у світі. Користується підвищеним попитом у країнах Центральної та Східної Європи.

Parker & Simpson – популярний європейський бренд, який з кожним роком набирає все більше клієнтів. На сучасному ринку частка цього бренду займає вже 2%. Це пояснюється їхнім форматом - Parker & Simpson має розміри King Size - Queen Size.

Davidoff Cigarettes є найпопулярнішим брендом, який експортує компанія. Його засновник родом із Києва. Бренд представлений в усіх сучасних форматах: взірець стриманої розкоші - лінія сигарет Davidoff Premium Line, втілення жіночої елегантності та тендітності - сигарети Davidoff Superslims та яскравий приклад сучасного бачення світу - мінімалістичні Davidoff Black&White.

Ну і Прима, яка вперше з'явилася ще у 1947 році на Київській тютюновій фабриці. Цей бренд розрахований більше на вітчизняного покупця. Сюди також входять марки «Прима Люкс», «Прима Срібна», «Прима Класична».

Щороку в Європі через хвороби, які виникають внаслідок куріння гине близько 700000 людей. На лікування країни в ЄС щорічно витрачають 25 млрд. євро, ще 8 вони не отримують через ранній вихід на пенсію, смерті або втрати працездатності через куріння. Така ж ситуація і в Україні. На лікування та виплату курцям компенсації за непрацездатність країна втрачає 3.2% свого ВВП. У 2020 році це становило майже 5 мільярдів. Тому в угоді про асоціацію з ЄС є розділ про контролювання тютюнового виробництва. Це стосується всіх виробників – і вітчизняних і іноземних. Сама директива спрямована на захист населення, адже щоб збільшити прибуток компанії впроваджують нові маркетингові технології та створення ілюзії меншої шкоди від тютюнопаління[6]. Нижче наведено кілька прикладів змін, які прописані у директиві:

- Заборона ароматизованих сигарет і тютюну для самокруток;
- Помітніші попередження про шкоду куріння на пачках для сигарет;
- Вимога надавати в Міністерство охорони здоров'я про склад тютюнових виробів;
- Повна заборона реклами тютюнових виробів в інтернеті;
- Запровадження медичних попереджень на електронних сигаретах та рідинах, заборона реклами.

Всі ці заходи вже показують результати, адже протягом декількох років поширеність куріння у осіб понад 15 років значно зменшилась. Зменшення кількості курців змушує компанії шукати якісь альтернативи для збагачення свого прибутку. Це змушує інвесторів робити певні зміни у своїй політиці – потрібно проводити дослідження пропозиції на ринку, оновлювати технології та слідкувати за трендами серед клієнтів. Все це потребує коштів, а от чи буде швидкий результат і чи взагалі він буде через жорсткі умови (наприклад податкова політика), які приймаються різними організаціями та урядами.

Імперіал Тобакко опинився під загрозою постачання на ринок продукції через відсутність акцизних марок для імпортованих цигарок. Без них компанія не може виробляти продукцію, ввозити її в Україну і надсилати її в точки продажу. Подібні труднощі вже призвели до втрати понад 356 мільйонів гривень до держбюджету.

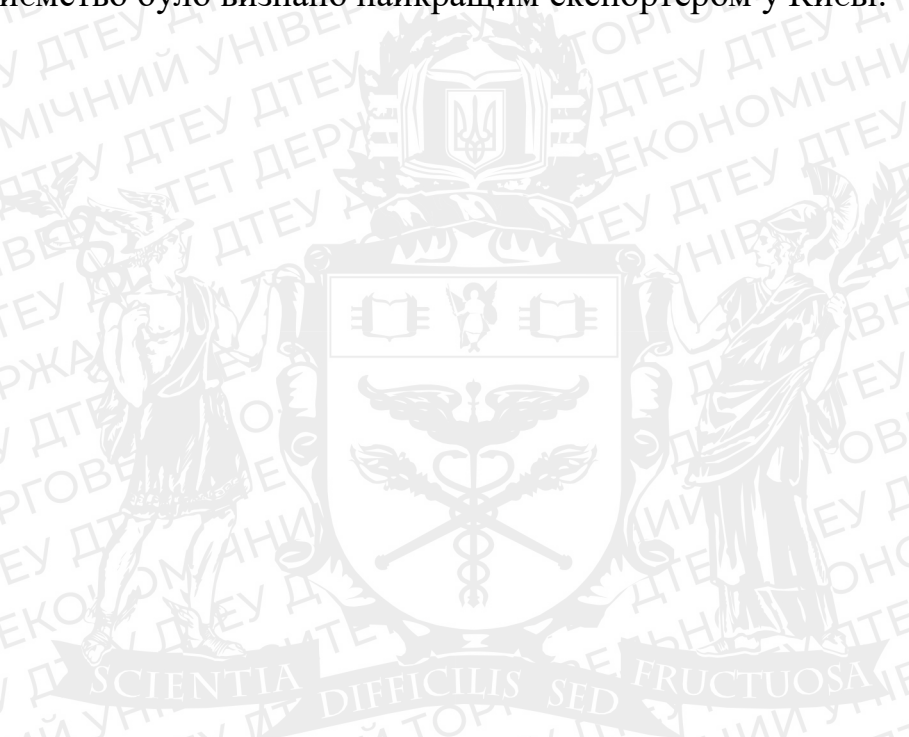
Всі ці проблеми впливають через певний стан в країні – війну. З її початком Імперіал Тобакко Продакшн Україна зупинила виробництво, як і більшість виробників в Україні. Щоб задовольнити потреби клієнтів та здійснювати відрахування акцизного податку, компанія змушена імпортувати продукцію. З початку війни компанія допомагає Збройним Силам України – за два місяці на потреби армії було передано понад 5 мільйонів цигарок. Також Імперіал Тобакко перерахував 300000 фунтів стерлінгів на потреби держави. Проте наразі через неотримання акцизних марок компанія не може ні виробляти продукцію, ні допомагати нашій державі.

Висновки до розділу 1

Підприємство має гарну клієнтську базу в Україні та закордонно. Кожного року компанія намагається максимізувати свій прибуток шляхом покращення продукції та її доступності. Аналізуючи платоспроможність ПрАТ «Імперіал Тобакко Продакшн Україна» та порівнюючи показники із

нормативним значенням можна побачити, що підприємство не достатньо забезпечена власними коштами. Це викликає певну фінансову залежність від зовнішніх джерел фінансування.

Експортна діяльність Імперіал Тобакко Продакшн Україна займає більше ніж 50% від загальної діяльності. Компанія експортує у понад 20 країн у світі. Основним покупцем є Саудівська Аравія. У 2020 році підприємство було визнано найкращим експортером у Києві.

РОЗДІЛ 2. Вибір потенційного ринку для організації експорту тютюнових виробів

2.1 Визначення основних тенденції розвитку світового ринку тютюнових виробів

Світовий ринок – це сфера стійких міжнародних товарно-грошових відносин, в основу яких входить міжнародний розподіл праці та інші фактори виробництва. Ринок характеризується своєю особливою системою цін – світові ціни, оптимізує фактори виробництва, підказуючи виробнику в яких регіонах і галузях вони будуть використані найбільш ефективно, а також проявляється у переміщенні товарів, які знаходяться не тільки під впливом внутрішнього ринку, а і зовнішнього. Як і на національному чи міжнародному основною складовою світового ринку є експорт та імпорт.

Світовий ринок – це міжнародний баланс попиту та пропозиції, які експортуються та імпортуються країнами. Обсяги експорту на ринку визначаються обсягами надлишкової пропозиції товару, а обсяги імпорту-обсягом надлишкового попиту на товар.

Велику роль у становленні світового ринку грає глобалізація. Вихід нових ринків на міжнародну арену дозволяє залучити більше і клієнтів і товарів, збільшує попит, тим самим збільшуючи пропозицію. Починаючи з минулого століття у світі йде пришвидшений темп залучення різних країн до світової торгівлі. Це стало можливим завдяки швидкому росту ринку країн Близького Сходу, Центральної Азії та країн Африки. Також особливим динамізмом в питаннях глобалізації характеризуються деякі країни Латинської Америки.

Подивившись на загальну статистику експорту всіх товарів у світі[3], можна побачити, що провідне місце займають Китай, США та Німеччина. Їхня загальна частка у світовому експорті становить майже 30%. Всього ж вартість експорту в 2021 році склала приблизно 21513 млрд. доларів. По

імпорту ситуація схожа – лідери ті ж самі, але частка у світовому імпорті становить 31%. Загальна ж вартість імпорту склала 21875 млрд. доларів.

Тютюнова промисловість – одна з галузей харчового промисловості, яка спеціалізується на виробленні цигарок, вирощуванні махорки та іншого. Тютюнова промисловість включає в свою галузь вироблення препаратів з нікотину, кислоти лимонної та яблучної і засобами для боротьби зі шкідниками. У цій галузі важливе значення має те, на яких ґрунтах виростає тютюн, новітні методи його технологічної обробки та подальше його сортування. В даний час якістю продукції надають дуже серйозну перевагу, якість продукції позначається та впливає на її ціну, експорт та імпорт товару, зараз фабрики приділяють значну увагу продукцію яку вирощують і випускають, щоб мати можливість бути конкурентоспроможними на цьому ринку.

Ринок тютюнових виробів у 2021 році зайняв приблизно 0.18% від усієї вартості світового експорту – це 38,6 млрд. доларів. До країн лідерів-експортерів тютюну відносяться Польща, Німеччина, Італія, Бельгія та Румунія. Нижче в таблиці наведені країни, які мають найбільшу частку на ринку експортерів (Таблиця 2.1).

Таблиця 2.1

Експортери тютюнових виробів

Країна	Вартість експорту у 2021 році (млрд. дол)	Річний приріст вартості за останні 5 років (%)	Частка у світовому експорті (%)
Польща	4,9	10	12,7
Німеччина	2,9	-11	7,7
Італія	2,5	27	6,5
Бельгія	1,8	2	4,8
Румунія	1,5	22	4,1
Бразилія	1,4	-9	3,8
Домініканська республіка	1,2	9	3,2
США	1,1	-19	3
Індонезія	1,1	0	3
Нідерланди	1	-14	2,7

Джерело: сформовано автором за даним [3]

Україна серед експортерів знаходиться в четвертому десятку. Вартість експорту становить 448 млн. доларів, а частка у світовому експорті – 1.2%. Приріст вартості за останні 5 років склав 6%.

Щодо імпорту тютюнових виробів, то у 2021 році він склав 43 млрд. доларів, що становить 0,19% від загальної вартості імпорту. Лідирує Японія, за нею ідуть Німеччина та США. Нижче в таблиці дано список країн, які останніми роками є лідерами серед імпорту тютюнових товарів (Таблиця 2.2).

Таблиця 2.2

Імпортери тютюнових виробів

Країна	Вартість імпорту у 2021 році (млрд. дол)	Річний приріст вартості за останні 5 років (%)	Частка у світовому імпорті (%)
Японія	5,4	3	12,4
Німеччина	3,5	10	8,1
США	2,6	3	6
Італія	2,2	-2	5,1
Франція	1,8	-2	4,2
Іспанія	1,8	-1	4,2
Бельгія	1,5	-5	3,6
Китай	1,2	-10	3
Польща	1,2	12	2,9
В'єтнам	0,9	-10	2,1

Джерело: сформовано автором за даними [3]

Україна серед імпортерів знаходиться на 19 місці. Загальна вартість імпорту становить 559 млн. доларів, приріст вартості – 10%, а частка у світовому імпорті – 1.3%. Отже можна зробити висновок, що в даний час Україна більше імпортує ніж продає товару.

Тютюновий ринок представлений різними форматами сигарет за діаметром, вмістом смол та нікотину, типами фільтрів та сигаретного паперу. В останні роки все більшої популярності набувають тонші, в порівнянні з традиційними, формати сигарет: Queen Size, Slims, Super Slims, King Size Super Slims. Станом на кінець 2021 року їх частка на ринку складає 53% (за даними AC Nielsen, грудень 2021). Великою проблемою для

українського тютюнового ринку сьогодні є нелегальна сигаретна продукція, яка останні п'ять років зростає стрімкими темпами. Згідно з дослідженням міжнародної компанії Kantar Україна, з 2017 по 2021 рік ринок нелегальних сигарет збільшився у 10 разів. Станом на листопад 2021 року їхня частка збільшилась до 20,4%.

Основними виробниками тютюнової продукції у світі є Китай, США та Великобританія. Усі найбільші компанії походять саме з цих країн - CNTC (Китай) — 33.7%, Altria (США) — 17.6%, BAT (British American Tobacco) (США) — 15.1%, Imperial Tobacco (Tobacco Group Imperial) (Велика Британія) — 3.6% та інші компанії — 30%. В Україні представлено дві компанії із цього списку.

Бритіш Американ Тобакко Україна – перше тютюнове підприємство в Україні з іноземними інвестиціями, яке було засноване у 1993 році на базі Прилуцької тютюнової фабрики. Багатомільйонні інвестиції компанії у вітчизняного виробника дали змогу модернізувати обладнання, збільшити та поліпшити кількість робочих місць, забезпечити початок випуску нової продукції. У компанії працює понад 400 співробітників, а середня заробітна плата відчутно перевищує середню заробітну плату на інших підприємствах. Бритіш Американ Тобакко Україна має бездоганну репутацію та робить вагомий внесок у розвиток держави завдяки сплачуванню податків. Так лише у 2019 році було сплачено понад 14 млрд. гривень.

Портфель компанії включає велику кількість міжнародно признаних марок, таких як KENT, Rothmans, Pall Mall, Vogue, Dunhill, Lucky Strike, Саргі. Завдяки такому різноманітному виробництві компанії експортує у багато європейських та азіатських країн – Білорусь, Вірменія, Грузія, Узбекистан, Румунія, Угорщина, Польща, Азербайджан, Молдова та Нідерланди(для мережі Duty Free у найбільших аеропортах у світі).[4] Для вітчизняного ринку найвідомішою маркою є «Прилуки Особливі».

Imperial Tobacco Ukraine є другою за розмірами фабрикою в Україні по виготовленню сигарет. Вона також заснована на базі іншого

підприємства, яке має назву «Київська тютюнова фабрика», яка була заснована у 1861 році. На підприємстві також виготовляється вже легендарна в Україні «Прима».

В Україні майже не залишилось вітчизняних заводів по виготовленню тютюнових виробів. Міжнародні гіганти або витіснили українських виробників або інвестували свої кошти в їх розвиток. Залишились лише приватні компанії, обсяг продукції яких не перевищує 10%.

Щодо цін у світі то найдорожчими країнами в Європі для курців є Великобританія та Ірландія. Ціна пачки цигарок в цих країнах майже вдвічі більша ніж в інших країнах Євросоюзу. На третьому місці Франція, де ціна перевищує в півтора рази. Так, в Ірландії середня ціна за пачку сигарет становить 16,49 доларів, у Великобританії – 15,66 доларів, у Польщі – 4,65 долара, у Молдові за пачку сигарет курець платить 1,68 долара. В Україні середня ціна за пачку становить 2,26 долара. За вартістю сигарет наша країна посідає 19 місце у світі, наші сусіди Молдова - 11 місце, Польща – 57 місце.

Найдорожче за сигарети платять курці із Австралії – в них пачка цигарок коштує 25,63 долара. Це спричинене через політику держави, яка спрямована на зменшення курців у країні. Акциз у цій країні щорічно збільшується з 2013 до 2020 року на 12,5%. Також недешево коштують цигарки у Новій Зеландії – 24,75 долара. Це також обумовлено жорсткою політикою державних органів.

По даним вчених, які займаються дослідженням впливу нікотину на здоров'я людини, щорічно в світі викурюються приблизно 7 трлн. цигарок (це в середньому по 18 сигарет щоденно). Якщо враховувати, що в одній пачці 20-25 сигарет, то курцю потрібно 365 пачок в рік. Це потребує великих коштів. Наприклад в Україні курець витрачає, якщо брати середню ціну за пачку 2,26 долара, 824,9 долара на рік. Це становить 15% від середньостатистичного доходу українця. Це не дуже багато, якщо порівнювати з іншими країнами. Найбільший % від доходу витрачають жителі Уганди, Домініканської Республіки та Ямайки. В них затрати на

сигарети становлять приблизно 40% доходів. Найменше тратають курці Люксембурга, Японії та Швейцарії – 5%.

Сьогодні в світі намагаються зменшити кількість тютюнозалежних. Це роблять і виходом на ринок замінників (парові та електронні сигарети) і збільшенням податків. Податки на тютюн є найефективнішим заходом боротьби з тютюном, але найменш реалізованим. Досить велике підвищення податків призведе до підвищення цін на тютюнові вироби, що зробить їх менш доступними, тим самим завадить розпочати курити, заохочуватиме кинути палити та знизити споживання.

Світова тютюнова промисловість продовжує консолідуватися шляхом приватизації, поглинань та злиттів: п'ять фірм контролюють понад 80% світового ринку сигарет. Ці компанії модернізували виробництво, і, як наслідок, на підприємствах працює все менше і менше працівників, знижуються витрати та збільшується прибутковість. Багато тютюнових виробників стверджує, що жорстка податкова політика та політика контролю над тютюном зменшує кількість робітників, проте це є неправдою. Більшість досліджень щодо податків на тютюн показують, що, хоча зниження споживання внаслідок підвищення податків може вплинути на невелику кількість робочих місць у виробництві тютюну, загальний вплив на зайнятість у ширшій економіці, як правило, є позитивним, оскільки витрати переходять з тютюну на інші сектори.

2.2 Оцінка перспектив організації експорту тютюнових виробів ПрАТ «Імперіал Тобакко Продакшн Україна» до країн ЄС

Внутрішній ринок Європейського Союзу є економічним простором Європейського Союзу без внутрішніх кордонів, на якому забезпечується вільний рух товарів, осіб, послуг і капіталів – "чотири свободи" ЄС – між 27-ма державами-членами ЄС. 1951 року було створено перший спільний для європейських країн ринок сировини і продукції вугільної промисловості та

металургії. У 1957 році відповідно до Римського договору утворено Європейське економічне товариство. Протягом наступних десятиріччів утворювались різні союзи та співтовариства, аж поки у 2002 році не завершився фінальний етап становлення внутрішнього ринку ЄС. Цим етапом вважається становлення Економічного і монетарного союзу Європейського Союзу з переходом на єдину валюту – євро. Саме договір про функціонування ЄС створив митний союз, який передбачає заборону між країнами-членами ЄС будь-які митні імпорتنі та експортні тарифи на товар, а також створення спільних митних тарифів для країн, які не входять до складу товариства.

Зараз у світі, в тому числі і в Європі, спостерігається збільшення експорту та імпорту тютюнових виробів. Це залежить від кількості клієнтів тютюнової промисловості, яка з кожним роком все збільшується. У 2021 році статистика показує, що понад 1 мільярд курців у світі палять. Оскільки найбільш густонаселеним регіоном є Європа, то лідерами з експорту є саме країни Європи.

Розмір ринку сигарет в Європі у 2018 році оцінювався 218 млрд. доларів, і за прогнозами досягне більше ніж 350 млрд. до 2026 року (Додаток Д). Тенденція до споживання сигарет набирає величезної популярності серед споживачів різного віку та статі через свою залежність та звикання. Зростання працездатності в Європі, стрес як з'являється на робочому місці є тим фактором, який позитивно вплине на місцевий ринок тютюну. Головний сегмент ринку, який відповідає за сигарети звичайного розміру, матиме найбільшу частку в плані вартості. Популярність таких сигарет зростає через їхню економічність та різноманітність смаків. Ціна на звичайні сигарети є низькими в порівнянні з іншими видами тютюнових виробів. Серед лідерів-компаній, які виробляють сигарети звичайного розміру є Philip Morris International, British American Tobacco, Imperial Tobacco та інші. Проте на європейському ринку сигарети преміум-класу домінують в плані зростання

їхнього попиту. Курці та нові споживачі все більше зміщують свої переваги у бік інноваційного та різноманітного смаку куріння.

Здебільшого у розвинених країнах з кожним роком спостерігається зменшення кількості курців, в той час як у країнах, що розвиваються, споживання тютюну збільшується, особливо у чоловіків. В порівнянні із статистикою 50-х років минулого століття, вже зараз, а також і в майбутньому, зменшиться кількість споживачів.

80% споживачів, які здебільшого купують тютюнові вироби, живуть або у країнах із низьким рівнем доходом або із середнім, а 60% - лише в десяти країнах, список яких очолює Китай. Загалом, найвищий рівень куріння спостерігається в Південно-Східній Азії та Балканському регіоні Європи. У країнах Західної Європи та Америки, як правило, рівень куріння нижчий, однак це не завжди гарантовано, оскільки в Чилі виявляється один із найвищих показників куріння у світі. В топ-10 країн за рівнем куріння з Європи входять три – Греція, Болгарія та Сербія. Серед країн-членів ЄС з найбільшою часткою щоденних курців сигарет були Болгарія (28.7%), Греція (2.6%), Латвія (22.1%), Німеччина (21.9%) та Хорватія (21.8%). Натомість, країнами з найменшою часткою щоденних курців були Швеція (6.4%), Фінляндія (9.9%), Люксембург (10.5%), Португалія (11.5%) та Данія (11.7%). У 2019 році 18.4% населення ЄС у віці 15 років і більше повідомили, що вони щоденно курять сигарети. Фактично, 12.6% населення ЄС споживали менше 20 сигарет на день, тоді як 5.9% споживали 20 або більше сигарет щодня. В основному в країнах серед курців переважають чоловіки – 22.3% чоловіків проти 14.8% жінок.

Згідно з базою даних Організації Об'єднаних Націй про міжнародну торгівлю, у 2021 році експорт тютюну та виробничих замінників тютюну з Європейського Союзу становив 7,22 мільярда доларів США(Додаток Е).

Загальна вартість експорту тютюнових виробів з країн ЄС з кожним роком зростає. В порівнянні із 2020 роком у 2021 вона виросла на 0,7 мільярди і становила 20.4 мільярди, а в порівнянні із 2019 то на 1,7. Якщо

брати вартість всього світового експорту то Європейський союз експортує половину. Нижче наведено таблицю за останні три роки із вартістю експорту країн, сума якого перевищила 1 мільярд. (Таблиця 2.3)

Таблиця 2.3

Вартість експорту у ЄС тютюнових виробів за три роки, млрд.дол.

Країни ЄС	Вартість експорту у 2019 р.	Вартість експорту у 2020р.	Вартість експорту у 2021р.
Польща	4.1	4.8	4.9
Німеччина	3.6	2.8	3.0
Італія	1.9	2.1	2.5
Бельгія	1.7	1.8	1.8
Румунія	1.0	1.5	1.6
Нідерланди	1.2	1.1	1.0

Джерело: сформовано автором за даними [3]

По статистиці можна дійти висновку, що половину всього експорту ЄС здійснює три країни – Польща, Німеччина, Італія – загальна сума експорту становить 10.4 млрд. доларів. Щодо Польщі, то такі цифри можна пояснити географічним розташуванням, адже країна знаходиться в центрі Європи і має гарні логістичні можливості. Значний ривок у вартості експорту мають Італія та Румунія. Річний приріст за останні п'ять років склав 27% і 22% відповідно. Найбільший спад мають Нідерланди – приріст склав -14%.

Імпортував Євросоюз у 2021 році загальною вартістю на 18 млрд. доларів, що становить 41.3% від загальної світової вартості імпорту тютюнових виробів. У наведеній нижче таблиці 2.4 показані торгові показники країн-лідерів Євросоюзу з імпорту.

Таблиця 2.4

Вартість імпорту у ЄС тютюнових виробів

Країна	Вартість імпорту у 2021 році (млрд. дол.)	Річний приріст за останні 5 років (%)
Німеччина	3.5	10
Італія	2.2	-2
Франція	1.8	-2
Іспанія	1.8	-1
Бельгія	1.5	-5
Польща	1.2	12

Джерело: сформовано автором за даним [3]

Тут країни вже змінились – в шістку, яка імпортує попали Франція та Іспанія. Найбільший приріст має Польща, проте в порівнянні із експортом імпорт має не таку велику вартість.

В європейських країнах курці тратять приблизно п'яту частину свого річного заробітку на сигарети. Серед членів Європейського союзу найбільше платять громадяни із Румунії – 22% (1140 доларів), далі Греція 19% (1978 дол.), Португалія 18% (2150 дол.), Угорщина 18%(1894 дол.). Найменше тратять на сигарети Швеція 7% (2791 дол.), Данія 7% (3180 дол.), Люксембург 4% (2287 дол.).

Ціноутворення в галузі, ймовірно, буде змінюватися, оскільки воно переходить від максимізації попиту до максимізації прибутку. Крім того, дані свідчать про те, що різниця в цінах на сигарети (різниця між найдешевшими та найдорожчими брендами) загалом більша в країнах із низьким рівнем доходу, ніж у багатьох країнах із високим рівнем цін, що надає галузі більшу свободу ціноутворення.

За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, тютюн є найнебезпечнішою загрозою для здоров'я. Для стримування тютюнової епідемії використовуються різноманітні стратегії, такі як попереджувальні етикетки на пачках сигарет, відмова від куріння та заборона на куріння. ЄС систематично і поступово вводить підвищення акцизного збору на тютюнові вироби. За даними ВООЗ, це зменшує смертність від раку легенів і робить

націю здоровішою. Ірландія та Франція стягують найвищі акцизні збори на сигарети в ЄС — 8,42 євро (9,60 долара) і 6,61 євро (7,53 долара) за пачку з 20 сигарет відповідно. Це для порівняння із середнім показником ЄС 3,34 євро (3,80 долара). Болгарія (1,81 євро або 2,06 долара) і Польща (2,08 або 2,37 долара) стягують найнижчі акцизи (Додаток К).

Крім акцизних зборів, усі країни ЄС стягують податок на додану вартість (ПДВ) на сигарети. Враховуючи як акциз, так і ПДВ, середня частка податків, сплачених за 20 пачок сигарет, коливається від 69,3% у Люксембурзі до 89,8% у Фінляндії (від середньозваженої роздрібної ціни продажу) (Додаток Н).

На європейському ринку тютюнових виробів знаходиться декілька великих виробників. Основними акціонерами є Philip Morris International, Japan Tobacco International AG, British American Tobacco та Imperial Brands. Також на ринку присутні інші компанії, проте їхня частка значно менша. Це Bulgartabac Holding, Korea Tobacco & Ginseng Corporation, Karelia Tobacco Company, Continental Tobacco Group, European Tobacco, Heintz Van Landewyck. Всі компанії зосереджуються на випуску нових продуктів відповідно до вікових та гендерних вподобань, щоб розширити масштаб свого впливу на ринок та охопити споживачів по всьому регіоні. У 2018 році компанія Philip Morris International по всьому світі випустила пристрої IQOS, чим розширила не лише свій портфель гарячого тютюну, а й ввела тренд на новий вид тютюнового виробу. Вейпи, glo, IQOS, Juul, Logic compact - новітні технології для нагрівання тютюну, які користуються попитом і є вигідними для компаній, які займаються тютюновим виробництвом.

Висновки до розділу 2

Зараз курці по всьому світі переходять на більш сучасні види тютюнової продукції. Країни підтримують таке рішення, адже проблеми екології залишаються актуальними. Зменшення горючих інгредієнтів

позитивно впливає на здоров'я курців. Проте попит на звичайні сигарети залишається і країни світу, а в найбільшій мірі країни ЄС застосовують значні податки для експорту продукції. Хоча саме у європейських країнах знаходиться більшість курців і збільшення цін на сигарети може викликати невдоволення.

Серед країн-лідерів по експорту тютюнової продукції знаходяться Польща, Німеччина та Італія, а по імпорту – Японія, Німеччина та США. Європейський ринок тютюнової продукції займає майже 50% світового ринку, що робить його основним для компаній, які експортують сигарети.

РОЗДІЛ 3. Реалізація управлінських рішень щодо експорту тютюнових виробів ПрАТ «Імперіал Тобакко Продакшн Україна» до країн ЄС

3.1 Організаційне забезпечення здійснення експорту ПрАТ «Імперіал Тобакко Продакшн Україна» до країн ЄС

Сучасний ринок Європейського Союзу має дещо інший вигляд в порівнянні із десятирічною давністю. За останні кілька десятиліть люди вже звикли до нових технологій та інноваційних виробів. Також до нових тенденцій звикають і країни – нові системи оподаткування та збільшення державних бюджетів. Тютюновий ринок є одним із яскравих прикладів світових змін.

Імперіал Тобакко Продакшн Україна постачає на експорт майже 50% своєї продукції. В основному це сигарети марки Davidoff, West, Parker & Simpson, Jade. У 2020 році на експорт було виготовлено 5.7 млрд. штук сигарет, що на 27% більше ніж попереднього року. Загалом компанія 52% своєї продукції експортує. Головним імпортером української продукції є Саудівська Аравія, але недавно компанія втратила через незалежні від неї обставини одного із головних своїх партнерів – Ірак.

До недавніх пір одним із головних імпортерів була росія, проте після початку війни Імперіал Продакшн Тобакко Україна зупинила всі зв'язки із країною-агресором. Сама ж Imperial Brands оголосила про повне припинення своєї діяльності на території цієї країни. Загальна сума збитків від такого рішення компанії становить 225 мільйонів фунтів стерлінгів. Компаніє не планує повертатись на цей ринок.

Імперіал Продакшн Тобакко Україна в основному виготовляє сигарети, які по класифікації УКТЗЕД знаходяться під кодом 2402209020 – сигарети з фільтром. Сайт Qdpro[7] дає декілька видів тютюнових виробів, але для дослідження вибрано найпопулярніший вид сигарет. Щодо експорту

товару то Україна має міждержавні угоди про вільну торгівлю з країнами СНД, Республікою Грузія та Республікою Македонія . В рамках цих угод можливе звільнення від сплати вивізного мита при експорті сигарет. Таке звільнення здійснюється при дотриманні умов, які встановлені кожною окремою угодою. До країн з якими діє угода вільної торгівлі не відноситься ні одна із країн ЄС – Чорногорія, Вірменія, Таджикистан, Киргизстан, Узбекистан, Туркменистан, Грузія, Азербайджан. До країн, з якими діє зона вільної торгівлі при наявності сертифіката про проходження EUR.1 також не відноситься жодна із країн ЄС – Молдова, Казахстан, Білорусь. Сертифікат про проходження товару EUR.1 - документ, який підтверджує статус преференційного походження товару відповідно до міжнародних угод. Для отримання сертифікату потрібно звернутись до структурного підрозділу митниці з відповідним пакетом документів.

В Україні діє заборона на бартерні операції тютюнових виробів. Проте ця заборона не діє на операції, сторонами яких є суб'єкти ЗЕД та іноземні суб'єкти господарювання, що зареєстровані в країнах СНД, за умови, що буде дотримано правило прямого відвантаження при експорті товарів із України. Також ця заборона не діє в тому разі, якщо бартерні операції здійснюються суб'єктами підприємницької діяльності відповідно до контрактів укладених для міжнародних договорів та предметом імпортової частини яких є електроенергія, нафта сира, газ та ядерне паливо. Операції з давальницькою сировиною на митній території України для підакцизних товарів у випадку, коли під час переробки їх шляхом інших операцій, таких як змішування, монтаж та демонтаж, отримується продукти переробки, які є непідакцизними – заборонені. Також підакцизні товари можуть зберігатися на митному складі не більше 365 діб. Це основні умови експорту тютюнових виробів за українським Законодавством.

В Україні відносно невеликі вимоги до експортерів тютюнових виробів порівняно із Європейським Союзом. Проте імпортні вимоги значно

жорсткіші. Це пояснюється великими податками, що сплачуються компаніями, які розташовані на території України.

Сьогодні найбільшими ринками для збуту тютюнової продукції є Австралія, Німеччина, Великобританія, США. У Європейському Союзі діє жорстка податкова політика, щодо реалізації тютюну. Державні органи країн-членів занепокоєнні великою кількістю хвороб, пов'язаних із курінням. Також багато людей раніше виходять на пенсію або здобувають тимчасову непрацездатність. Тому Євросоюз намагається зменшити кількість курців і залякує потенційних клієнтів великими цінами на сигарети. Така політика також відлякує і потенційних експортерів.

Директива 2011/64/ЄС[8] вимагає від держав-членів стягувати мінімальну ставку акцизного податку на сигарети. Ця мінімальна ставка має складатися із:

- Конкретний компонент від 7.5% до 76.5% загального податку;
- Акцизний податок – виражений у відсотках від максимальної роздрібної ціни товару.

Загальна ставка акцизу в свою чергу повинна бути:

- Не менше 90 євро за 1000 сигарет;
- Не менше 60% середньозваженої роздрібної ціни товару.

Проте країни-члени Євросоюзу, які використовують податкову ставку 115 євро або більше, можуть не відповідати критерію 60%.

Отже візьмемо, наприклад, Німеччину – країну, попит на тютюнові вироби в якій є найбільшим у ЄС. В країні курцями є 7.2 мільйони жінок та 9.5 мільйони чоловіків. Зростаюча модернізація, збільшення роботи і як наслідок збільшення стресу у працівників є гарними факторами для збільшення бази споживачів сигарет. В інших країнах тенденції схожі.

Проте з кожним роком все більше розвиваються технології і в тютюновому секторі теж. У 2018 році компанія Philip Morris випустила перший гаджет для нагрівання табаку. Його перевага являється в тому, що зменшує кількість горючих смол у легенях курця. Хоча ще перед пристроями

нагрівання тютюну були й електронні сигарети. Однак незважаючи на всі свої переваги (немає продуктів горіння і пасивного куріння, широкий асортимент смаків) повноцінною заміною курінню тютюну електронні сигарети не стали. Головний їхній мінус зі слів користувачів це те, що воно не схоже на паління. Багато курців хочуть відчувати смак тютюну і густоту тютюнового диму. Саме тому нове покоління гаджетів, таких як Glo, IQOS, Juul є успішнішим ніж електронні сигарети. Принцип роботи полягає в тому, що тютюн нагрівається, а не горить. Такий процес дозволяє уникнути шкоди від продуктів горіння.

За останніми проведеними опитуваннями кількість користувачів електронними сигаретами в ЄС збільшилось на 32% і становить 13.2% від усіх курців. Саме тому Імперіал Тобакко Продакшн Україна буде важче конкурувати із вітчизняними виробниками на ринку Європейського Союзу. В експортний портфель компанії входять лише звичайні сигарети без фільтру та сигарети із фільтром. Компанія має три міжнародно визнані бренди, які мають шанувальників по всьому світі. Міжнародний бренд Davidoff Cigarettes створений для справжніх шанувальників елегантного та витонченого стилю. West - широковідомий міжнародний бренд, що займає друге місце в портфелі Imperial Tobacco Group за обсягами світових продажів. Parker & Simpson – сучасний європейський бренд за доступною ціною, який щороку набуває все більшої популярності серед курців.

Сьогодні Імперіал Продакшн Тобакко Україна за своїм технічним станом, технологічним забезпеченням та умовами праці є одним із найкращих підприємств у Європі. Фабрика сертифікована за міжнародними стандартами управління якістю ISO 9001, екологічним стандартом ISO 14001 та стандарту виробничої безпеки та охорони здоров'я OHSAS 18001.(Додаток А)

Імперіал Тобакко Продакшн Україна має близько 600 кваліфікованих працівників, які працюють один з одним вже декілька років. Також компанія відповідально ставиться до знаходження поставщиків. Підприємство все

робить прозоро та документує кожну свою угоду. Результати та звіти можна знайти на сайті підприємства[2]. Відкритість компанії та її бажання працювати із новими викликами є гарною рекламою для іноземних контрагентів. Прозорість ведення бізнесу теж грає на користь міжнародних зв'язків. Тому для виходу на Європейську арену, а точніше на ринок Європейського Союзу Імперіал Тобакко Продакшн Україна має все необхідне – гарну репутацію, якісний товар та велику мотивацію.

3.2 Прогнозна оцінка результативності експорту до країн ЄС

Для проведення експортної операції українське підприємство має отримати ліцензію на експорт тютюнових виробів. В Україні вартість такої ліцензії сягає 780 гривень. Тобто при оформленні її на 5 років підприємство має сплатити 3900 гривень. При експорті тютюнових товарів до ЄС потрібно ще пройти сертифікацію EUR.1.

Враховуючи великі податки на експорт тютюнових виробів у країнах Європейського Союзу найвигіднішою умовою поставки буде EXW. Таким чином Імперіал Тобакко Продакшн Україна не буде оплачувати всі затрати на перевезення. Передача товару відбудеться на територію складу компанії. Також підприємством не буде проводитись митне очищення – всі затрати за умовами поставки бере на себе покупець. Все що потребується від продавця – це надати товар покупцю. Проте така умова може викликати певні проблеми із застосуванням нульової ставки ПДВ. Для того, щоб діяла ця ставка потрібно, щоб у графі експортера обов'язково був зазначений продавець. Умова EXW відповідає експорту, адже ним вважається навіть товар, який не був вивезений за межі території держави.

Проте для країн ЄС рекомендується використовувати умову поставки FCA, тому що на території союзу діють суворі митні закони. За трактування Інкотремс-2020 в разі експорту тютюнової продукції за умовою FCA

Імперіал Тобакко Україна повинна отримати та оплатити всі витрати пов'язані із оформленням експорту.

Для операцій із тютюновими виробами в Україні застосовується режим звільнення від оподаткування, який був введений 01.01.2022 року.

Для експорту існують форс-мажорні ситуації, які обов'язково потрібно прописувати у контракті, який складається. В даний момент, коли йде війна в Україні – це і є тією самою форс-мажорною ситуацією. Імперіал Тобакко Продакшн Україна на своєму сайті розмістило інформацію для контрагентів та партнерів про обставини непереборної сили.

Щодо експортних операцій продукції Імперіал Тобакко Продакшн Україна, то наразі ситуація незрозуміла. Компанія закрилась від початку війни і коли повернеться до роботи невідомо. Заморозились всі контракти та угоди з партнерами, зупинилось виробництво. Щодо перспектив співпраці із закордонними партнерами, то ситуація складна. Проте зараз йде інтеграція українського ринку у європейський, а надання країні членства у Європейському Союзі надасть вітчизняному ринку великі можливості. Безмитна торгівля із країнами ЄС значно полегшить доступ до іноземних клієнтів. Збільшення споживчої бази дозволить компанії отримувати більший прибуток від експорту. Якщо у 2020 році сума доходу підприємства від експорту становила більше 50% загального доходу від реалізації тютюнової продукції, то із безперешкодним виходом на новий ринок із великою клієнтською базою, сума доходу від реалізації товару на міжнародному ринку збільшиться.

Для дослідження вигідності експорту розраховується ефективність експортної діяльності підприємства. Під цією ефективністю розуміють співвідношення сукупності витрат на виробництво продукції та доходу від неї. При експорті підприємство несе низку витрат: собівартість експортного товару, транспортні витрати та організаційні витрати. Для узгодження всіх організаційних питань дві сторони (покупець та продавець – Імперіал Тобакко Продакшн Україна) укладають контракт.

Щоб розрахувати ефективність експортної операції потрібно визначити, яка сума експорту продукції та витрати пов'язані із експортом продукції. Як вище уже сказано умовою поставки є FCA, тобто крім собівартості товару до витрат продавця буде ще належати організація експорту. Відвантаження буде відбуватись зі складу експортера. Візьмемо суму контракту 30000 доларів - курс долара за Національним банком України становить 29.95 гривень за долар.

- 1) Дохід від експорту у гривнях $= 30000 * 29.95 = 898500$ гривень
 - 2) Обсяг експорту становить 12000 пачок сигарет
 - 3) Собівартість однієї пачки становить 64 гривні
 - 4) Собівартість всієї експортної продукції $= 64 * 12000 = 768000$
 - 5) До інших витрат відноситься ліцензія, вартість якої становить 3900 гривень
 - 6) Прибуток $= 898500 - 768000 - 3900 = 126600$
 - 7) Чистий прибуток $= 126600 - 126600 * 0.18 = 103812$
 - 8) Рентабельність $= 103812 / (768000 + 3900) = 0.13$
 - 9) Коефіцієнт ефективності експорту $= 898500 / (768000 + 3900) = 1.16$
- Результати розрахунків наведені у табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Ефективність експортної операції

Показники	Значення
Обсяг експорту, шт	12000
Собівартість одиниці експортної продукції, грн	64
Собівартість всієї експортної продукції, грн	768000
Дохід від експорту, дол	30000
Дохід від експорту, грн	898500
Курс валюти, встановлений НБУ	29.95 грн.
Інші витрати, грн	3900
Прибуток (ефект)	126600

Показники	Значення
Чистий прибуток прибуток	103812
Рентабельність	0.13
Коефіцієнт ефективності експорту	1.16

Джерело: [Складено автором на основі розрахунків]

Для того, щоб експортна операція була вигідною, коефіцієнт ефективності експорту має бути більше 1. В даних розрахунках він становить 1.16, що свідчить про вигідність даної операції. Отже підприємству Імперіал Тобакко Продакшн Україна ринок Європейського союзу є вигідним для експорту своєї продукції і в майбутньому буде доцільним рішення збільшити продаж тютюнових виробів на євроринок.

Висновки до розділу 3

В Україні відносно невеликі вимоги до експортерів тютюнових виробів порівняно із Європейським Союзом, де діє жорстка податкова політика відносно експорту тютюнової продукції. Це пов'язано із занепокоєнням країн-членів ЄС щодо кількості хвороб, які виникають у курців та зменшенням їх працездатності.

Проведені розрахунки свідчать про ефективність запронованої експортної операції, отже досліджуваному підприємству Імперіал Тобакко Продакшн Україна ринок Європейського союзу є вигідним експорт своєї продукції до даних країн і в майбутньому буде доцільним рішення збільшити продаж тютюнових виробів на євроринок.

ВИСНОВКИ

Зовнішньоекономічна діяльність підприємства – це сфера господарської діяльності, пов'язана з міжнародним виробництвом і науково-технічним співробітництвом, експортом та імпортом, а також виходом підприємства на зовнішній ринок.

Імперіал Тобакко Продакшн Україна входить в топ-10 підприємств України по сплаті податків. З кожним роком компанія збільшує прибуток завдяки великому виробництві сигарет та якісним підходом до клієнтів. Також бачимо велику залученість іноземного капіталу, залежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування та довгострокових зобов'язань.

Компанія поставляє продукцію як на внутрішній ринок так і на зовнішній. Частка продукції, яку експортує компанія вже досягла 54%. За останній досліджуваний рік підприємство продало 5.1 мільярдів штук сигарет закордон, що є рекордом компанії. Сума доходу за експорт склала 1.5 мільярдів гривень, що є надзвичайним явищем, адже компанія втратила одного із найбільших експортерів своєї продукції – Ірак. Серед інших країн куди експортує компаніє є Азербайджан, Узбекистан, Грузія, Македонія.

Світовий ринок тютюнових виробів ніколи не буває спокійним. Нові технології виробництва, нові смаки тютюну та нові гаджети приваблюють все більше і більше споживачів. На планеті живе приблизно 1.1 мільярд курців, які щорічно викурюють 7 трлн. цигарок (це в середньому по 18 щоденно). Ринок тютюнових виробів у 2021 році зайняв приблизно 0.18% від усієї вартості світового експорту – це 38,6 млрд. доларів. До країн лідерів-експортерів тютюну відносяться Польща, Німеччина, Італія, Бельгія та Румунія.

Тютюновий ринок Європейського Союзу є одним із найбільших у світі. Тут знаходяться країни де люди палять багато – Німеччина, Франція,

Албанія. Збільшення населення, збільшення роботи та швидке залучення нових продуктів тютюнової продукції робить європейський ринок привабливим для виробників сигарет. Однак для того, щоб презентувати свій товар на цьому ринку, потрібно пройти через сувору політику контролю тютюну, яку веде ЄС. Великі податки на експорт можуть спинити компанії, які не володіють модним брендом та не мають своєї аудиторії на ринку.

Імперіал Тобакко Продакшн Україна має чотири свої бренди сигарет - Davidoff, West, Parker & Simpson та Прима. Перші три є міжнародно визнаними. В Україні діє зона вільної торгівлі із деякими країнами, що дозволяє експортувати товар, не плативши якісь митні збори. В разі входу нашої країни до ЄС, вітчизняні виробники матимуть безмитний кордон із країнами-членами союзу. Це дозволить збільшити продажі закордон та примножити свої прибутки.

Щоб експортувати товар підприємство має отримати ліцензію, а для країн Євросоюзу ще пройти сертифікацію EUR.1. Також для експорту продукції необхідно заключити контракт та вибрати умови поставки. Найвигіднішою умовою є умова FCA, де експортер повинен отримати та заплатити кошти лише за оформлення експорту. Розрахунки ефективності експортної операції Імперіал Тобакко Продакшн Україна вказують на рентабельність продажу продукції до країн ЄС та подальше розширення своєї присутності на цьому ринку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: Навч. посіб./ За ред. О.В. Шкурупій-К.: Центр учбової літератури, 2012.-248 с.
2. Інформація для потенційних партнерів. Imperial Tobacco в Україні.
Режим доступу :
http://imperial-tobacco.com.ua/about/ukraine/partners_information/
3. Trade map. Режим доступу :
<https://www.trademap.org/>
4. «Бритіш Американ Тобакко Україна». Режим доступу :
<https://www.bat.ua/group/>
5. Міністерство економіки України. Режим доступу :
<https://www.me.gov.ua/>
6. Урядовий портал. Режим доступу :
<https://www.kmu.gov.ua/>
7. НТФ "Інтес". Режим доступу :
<https://qdpro.com.ua/>
8. Офіційний сайт Європейського Союзу. Режим доступу :
<https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ>
9. Державна служба статистики України. Режим доступу :
<http://www.ukrstat.gov.ua/>
10. Tobacco Atlas. Режим доступу :
<https://tobaccoatlas.org/challenges/growing/>
11. Інкотермс. Режим доступу :
<https://www.golovbukh.ua/article/7938-nkotermis-2020-shcho-zmnilosya>
12. Word bank. Режим доступу :
<http://www.worldbank.org>
13. Youcontrol. Режим доступу:
https://youcontrol.com.ua/ru/catalog/company_details/00418113

14. Ринок тютюнових виробів: оцінка впливу зміни акцизів. // Інститут економічних досліджень та політичних консультацій. – 2014. – С. 24.
15. Митний кодекс України. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>
16. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>
17. Податковий кодекс України. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
18. Кулицький С. Тіньовий ринок тютюнових виробів: контрафактне виробництво і контрабанда [Електронний ресурс] / С. Кулицький // Україна: події, факти, коментарі. – 2021. – № 6. – С. 40–51.
19. Закон України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального». Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/481/95-%D0%B2%D1%80#Text>
20. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: підручник / А. А. Мазаракі, Т. М. Мельник, О. В. Дьяченко та ін. / за заг. ред. А. А. Мазаракі, Т. М. Мельник. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. – 652 с.
21. Міжнародна економічна діяльність України: підручник / А. А. Мазаракі, Т. М. Мельник, О. В. Гончаренко та ін. ; за ред. А. А. Мазаракі, Т. М. Мельник. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2021. – 704 с.
22. Статистика: підручник / С. І. Пирожков, В. В. Рязанцева, Р. М. Моторин та ін. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2020. – 328 с.
23. Товарна номенклатура зовнішньоекономічної діяльності : підручник / Н. В. Мережко, Н. В. Калуга, Т. А. Караваєв. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. – 312 с.

24. Управління ризиками в зовнішньоекономічній діяльності : підручник / А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, О.В. Генералов. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. – 312 с.
25. Міжнародна економіка : підруч. для студ. вищ. навч. закл. : у 2 ч. / за заг. ред. А.А. Мазаракі. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – Ч. 2. – 324 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Додаток А1

Звіт про фінансовий стан 2018-2020 роки

АКТИВ	Примітки	Код рядка	31 грудня 2020 р.	31 грудня 2019 р. (перераховано)	31 грудня 2018 р. (перераховано)
1		2	4	3	
1. Необоротні активи					
Нематеріальні активи	10	1000	7419	5 653	11 932
первісна вартість		1001	46 682	40 586	40 341
накопичена амортизація		1002	(39 263)	(34 933)	(28 409)
Незавершені капітальні інвестиції	9	1005	146758	22 295	48 263
Основні засоби	9	1010	934060	1 019 521	1 041 974
первісна вартість		1011	1947 806	1 924 357	1 880 145
ЗНОС		1012	(1 013 746)	(904 836)	(838 171)
Довгострокові біологічні активи		1020			
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств		1030			
інші фінансові інвестиції		1035			
Довгострокова дебіторська заборгованість	13,27	1040	6	155	355
Відстрочені податкові активи		1045			
Інші необоротні активи	11	1090	3 475	3 475	3 475
Усього за розділом 1		1095	1 091 718	1 051 099	1 105 999
II. Оборотні активи					
Запаси	12	1100	1 295 731	1 567 152	1 621 433
Виробничі запаси	12	1101	1 234 948	1 519 884	1 591 770
Незавершене виробництво	12	1102	28 126	31 153	19 496
Готова продукція	12	1103	32 657	16 115	10 167
Поточні біологічні активи		1110			
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	8,13,27	1125	3 435 697	3 392 553	3 713 420
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	13,27	1130	3 444	5 693	4 432
з бюджетом	13	1135	3 820	4 388	26 113
у тому числі з податку на прибуток		1136			
Дебіторська заборгованість за розрахунками із ВНТІЛІНІХ ОЗ ах'юнків		1145			
Інша поточна дебіторська заборгованість	13	1155	841	1 212	798
Поточні фінансові інвестиції		1160			
Грошові кошти та їх еквіваленти	14	1165	314 805	185 949	94 968
Готівка		1166			
Рахунки в банках	14	1167	314 805	185 949	94 968
Витрати майбутніх періодів		1170	1 398	800	1 032
Інші оборотні активи		1190	365	2 225	
Усього за розділом II		1195	5 056 101	5 159 972	5 462 196
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	15	1200		297	
Баланс		1300	6 147 819	6 211 368	6 568 195

Додаток А2

Звіт про сукупний дохід 2020 рік

Стаття	Примітки	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1		2	8	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	22	2000	3 298 666	2 649 155
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	23	2050	(2 381 872)	(2 000 406)
Валовий:				
Прибуток		2090	916 794	648 749
Збиток		2095		
інші операційні доходи		2120	132 527	152 549
Адміністративні витрати	23	2130	(130 493)	(102 251)
Витрати на збут	23	2150	(149 859)	(134 186)
інші операційні витрати	23	2180	(251 947)	(65 450)
Фінансовий результат від операційної діяльності:				
Прибуток		2190	517 022	499 411
Збиток		2195		
Дохід від участі в капіталі		2200		
Інші фінансові доходи	24	2220	901 860	
Інші доходи	23	2240	11 594	778 755
Фінансові витрати	24	2250	(347 912)	(238 683)
Втрати від участі в капіталі		2255		
Інші витрати	23	2270	(718 987)	(7 818)
Фінансовий результат до оподаткування:				
Прибуток		2290	363 577	1 031 665
Збиток		2295		
Витрати (дохід) з податку на прибуток	25	2300	89 291	(2 193)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування		2305		
Чистий фінансовий результат:				
Прибуток		2350	274 286	1 033 858
Збиток		2355		

Стаття	Примітки	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1		2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів		2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів		2405		
Накопичені курсові різниці		2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств		2415		
інший сукупний дохід	20	2445	9 835	(5 644)
Інший сукупний дохід до оподаткування		2450	9 835	(5 644)
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом		2455	(73)	390
Інший сукупний дохід після оподаткування		2460	9 762	(5 254)
Сукупний дохід/(збиток) (сума рядків 2350, 2355 та 2460)		2465	284 048	1 028 604

Додаток АЗ

Звіт про власний капітал 2020 року

Стаття	Коди	Примітки	Зареєстрований (пайовий) капітал	Капітал удод-цях	Додат-ковий капітал	Резер-вний капітал	Нерозподі-лений при-буток(не-покритий збиток)	Не-опла-чений капітал	Ви-луче-ний капі-тал	Разом
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Залишок на 1 січня 2020 р.	4095		72 405		42 695	18 101	632 361			765 562
Коригування: інші зміни	4090				5 646		(5 646)			
Скоригований залишок на початок року:	4095		72 405		48 341	18 101	626 715			765 562
Чистий прибуток (збиток) за 2020 рік	4100						274 286			274 286
Інший сукупний дохід за звітний період	<110						9 762			9 762
Розподіл прибутку: Виплати власникам (дивіденди)	4200									
Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205									
Відрахування до резервного капіталу	4210									
Сума чистого прибутку, належна до бюджету від-повідно до законодавства	4215									
Сума чистого прибутку на створення спеціальних (ці-льових) фондів	4220									
Сума чистого прибутку на матеріальне заохочення	4225									
Внески учасників: Внески до капіталу	4240									
Погашення заборгованості з капіталу	4245									
Вилучення капіталу: Виплати акцій (часток)	4260									
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265									
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270									
Вилучення частки в капі-талі	4275									
Зменшення номінальної вартості акцій	4280									
Інші зміни в капіталі	4290									
Разом змін в капіталі	4295						284 048			284 048
Залишок на 31 грудня 2020 р.	4300		72 405		48 341	18 101	910 763			1 049 610

Додаток А4

Звіт про власний капітал 2019 року

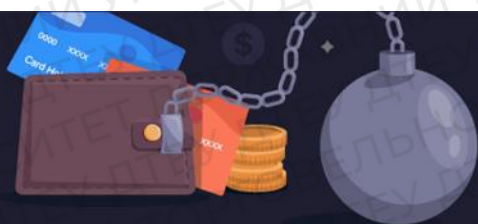
Стаття	Коди	Ринок	Зарезервовані (паіюний) капітал	Капітал у дооцінках	Додатковий капітал	Резервний капітал	Надзвичайний прибуток (непокритий збиток)	Неоподаткований капітал	Вилучений капітал	Разом
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Залишок на 31 грудня 2018 о.	300		72 405		47 949	18 101	(401 497)			(263 042)
Коригування:										
Зміна облікової політики	4005									
Виправлення помилок	4010									
Інші зміни	4090									
Скоригований залишок на початок року	400		72 405		47 949	18 101	(401 497)			(263 042)
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4100						1 033 858			1 033 858
Інший сукупний дохід за звітний період	4110				15 254					(5 254)
Розподіл прибутку:										
Виплати власникам (дивіденди)	4200									
Спрямування прибутку до зарезервованого капіталу	4205									
Відрахування до резервного капіталу	4210									
Сума чистого прибутку, наданого до бюджету відрахування до законодавства	4215									
Сума чистого прибутку на створення спеціальних (цільових) фондів	4220									
Сума чистого прибутку на матеріальне заохочення	4225									
Внески учасників:										
Внески до капіталу	4240									
Погашення заборгованості з капіталу	4245									
Вилучення капіталу:										
Виплати акцій (часток)	4260									
Перепродаж викуплених акцій часток	4265									
Анулювання викуплених акцій часток	4270									
Вилучення частки в капіталі	4275									
Зменшення номінальної вартості акцій	4280									
Інші зміни в капіталі	4290									
Разом змін у капіталі	4295				5 254		1 033 858			1 028 604
Залишок на кінець року 31 грудня 2019	300									1 033 858

Голова Правління

Роговська ГМ

Додаток Б

Експортери	Вибери свій показник					
	Вартість експорту в 2021 році (тис. дол. США) ↑	Торговельний баланс у 2021 році (тис. дол. США) ↑	Річний приріст вартості за 2017-2021 рр. (%) ↑	Річний приріст вартості між 2020-2021 рр. (%) ↑	Частка у світовому експорті (%) ↑	Концентрація країн- імпортерів ↑
Світ	21 513 115 684	-362 327 697	3	24	100	0.04
Китай ↑	3 026 233 691	587 547 398	6	17	14.1	0.06
Сполучені Штати Америки ↑	1 753 941 406	-1 183 123 078	1	23	8.2	0.07
Німеччина ↑	1 626 387 793	205 192 436	1	18	7.6	0.04
Японія ↑	757 460 945	-15 217 896	0	18	3.5	0.1
Нідерланди ↑	691 826 642	71 036 845	5	25	3.2	0.08
Гонконг, Китай ↑	672 153 980	-41 815 266	4	22	3.1	0.37
Корея, Республіка ↑	644 438 622	29 404 127	1	26	3	0.1
Італія ↑	611 009 552	59 476 093	3	23	2.8	0.05
Франція ↑	569 479 663	-132 423 300	0	20	2.6	0.06
Бельгія ↑	547 537 372	30 951 541	4	31	2.5	0.08
Канада ↑	503 726 004	14 143 331	2	29	2.3	0.57
Мексика ↑	494 595 503	-11 969 956	3	19	2.3	0.61
Російська Федерація ↑	492 314 339	198 812 667	4	46	2.3	0.05
Об'єднане Королівство ↑	468 059 106	-221 639 701	-1	18	2.2	0.05
Сінгапур ↑	457 749 966	50 837 197	3	22	2.1	0.07
Таїбей, Китай ↑	447 565 068	65 066 511	8	29	2.1	0.13
В'єтнам ↑	406 755 914	77 556 653	12	17	1.9	0.13
Індія ↑	394 813 673	-175 588 331	4	43	1.8	0.05
Іспанія ↑	391 558 519	-34 501 298	4	25	1.8	0.06
Швейцарія ↑	380 243 724	57 180 818	5	19	1.8	0.08
Австралія ↑	345 599 938	96 706 503	9	36	1.6	0.16
Польща ↑	317 832 125	-17 619 197	7	25	1.5	0.1
Малайзія ↑	299 288 393	60 967 286	6	28	1.4	0.07
Бразилія ↑	280 814 577	61 406 528	4	34	1.3	0.12

СКОЛЬКО ДЕНЕГ КУРИЛЬЩИКИ ТРАТЯТ НА СИГАРЕТЫ ЕЖЕГОДНО

В ЕВРОПЕ

Страна	% от годового дохода	Сумма
Албания	23%	1 140 \$
Румыния	22%	1 783 \$
Черногория	22%	1 505 \$
Северная Македония	21%	1 053 \$
Сербия	19%	1 288 \$
Греция	19%	1 978 \$
Босния и Герцеговина	18%	1 320 \$
Португалия	18%	2 150 \$
Венгрия	18%	1 894 \$
Великобритания	18%	5 717 \$
Хорватия	17%	1 836 \$
Болгария	17%	1 324 \$
Ирландия	16%	6 019 \$
Мальта	16%	2 580 \$
Польша	16%	1 696 \$
Латвия	15%	1 720 \$
Турция	15%	769 \$
Украина	15%	823 \$
Молдова	15%	730 \$
Словакия	14%	1 720 \$
Норвегия	14%	5 696 \$

Страна	% от годового дохода	Сумма
Чехия	14%	2 035 \$
Франция	13%	4 300 \$
Литва	13%	1 720 \$
Эстония	13%	2 042 \$
Кипр	12%	2 107 \$
Россия	12%	876 \$
Италия	12%	2 365 \$
Беларусь	12%	584 \$
Испания	11%	2 150 \$
Словения	11%	1 806 \$
Исландия	11%	4 284 \$
Финляндия	10%	3 495 \$
Бельгия	10%	3 010 \$
Нидерланды	10%	3 440 \$
Казахстан	8%	430 \$
Германия	8%	3 010 \$
Австрия	8%	2 365 \$
Швеция	8%	2 791 \$
Дания	7%	3 180 \$
Швейцария	5%	3 404 \$
Люксембург	4%	2 287 \$

В МИРЕ

САМЫЙ ВЫСОКИЙ % ОТ ДОХОДА

Уганда	44%	832 \$
Доминиканская Республика	41%	1 617 \$
Ямайка	38%	2 946 \$
Египет	38%	1 024 \$
Бангладеш	35%	1 210 \$

САМЫЙ НИЗКИЙ % ОТ ДОХОДА

Южная Корея	5%	1 402 \$
Кувейт	5%	1 154 \$
Япония	5%	1 658 \$
Швейцария	5%	3 404 \$
Люксембург	4%	2 287 \$

Источник: Numbeo, Picodi.com

Europe Cigarette Market Size, 2015-2026 (US\$ Billion)

www.fortunebusinessinsights.com

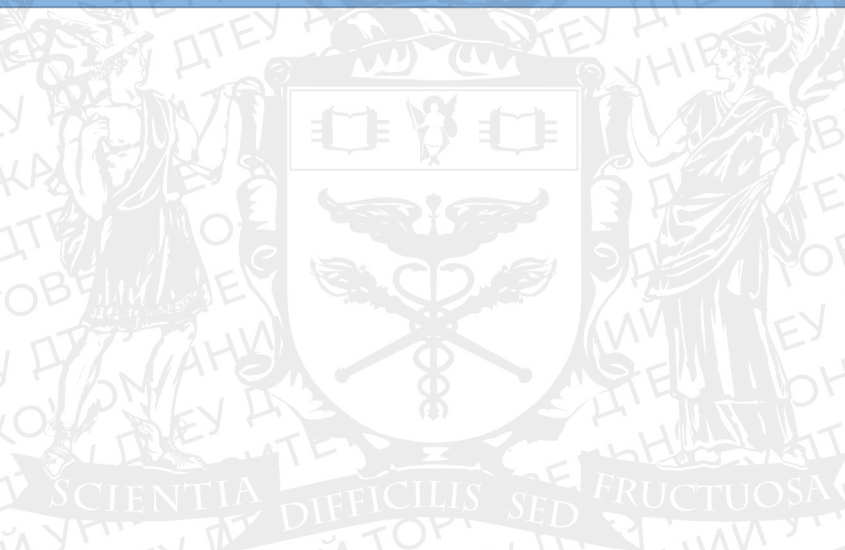

Додаток Е

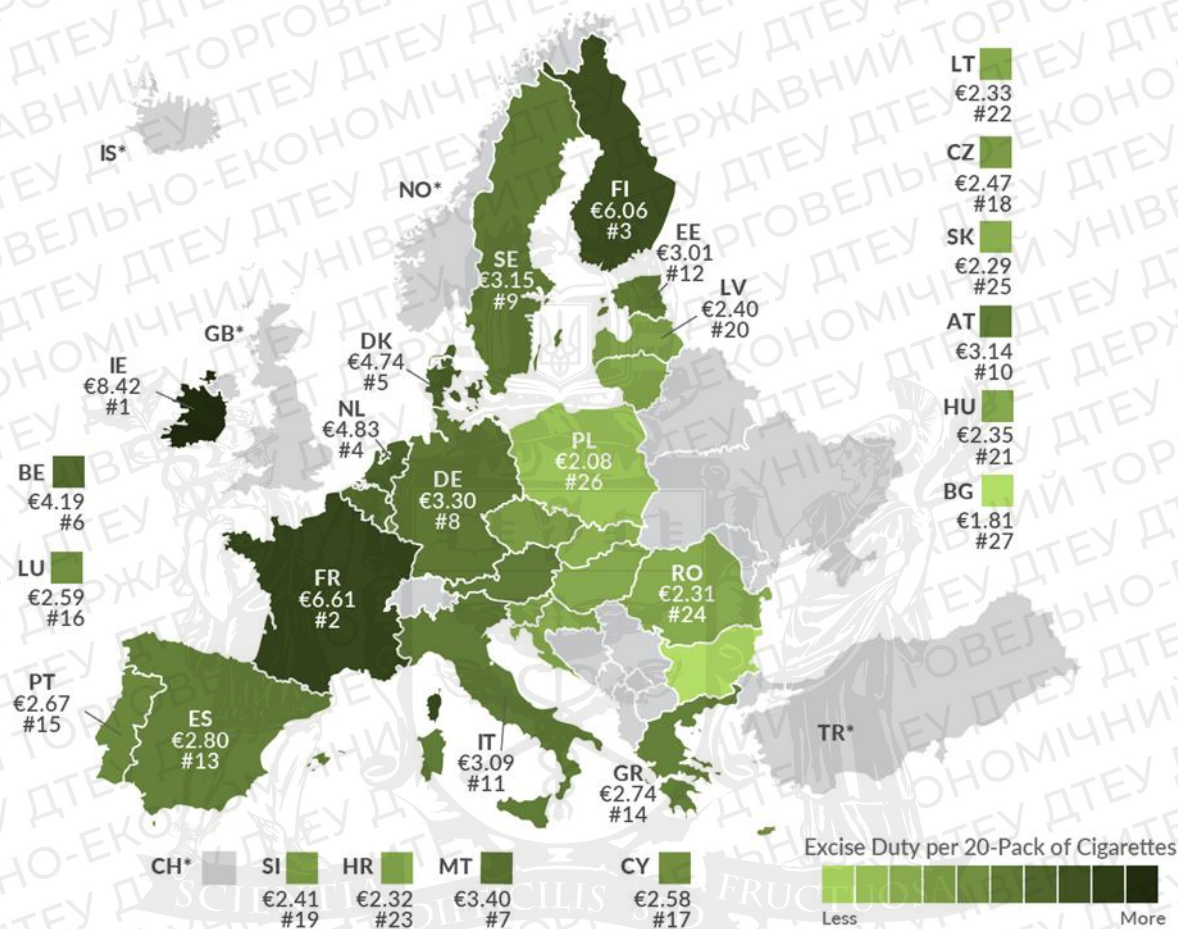
Додаток Ж

HS4	Експортери	Вартість експорту в 2017 році	Вартість експорту в 2018 році	Вартість експорту в 2019 році	Вартість експорту в 2020 році	Вартість експорту в 2021 році*
	Світ	45 683 391	46 246 283	45 633 135	42 175 507	38 825 520
	Європейський Союз (ЕС 27) <i>Австрія</i>	18 162 190	18 793 012	18 868 796	19 771 791	20 560 364
	<i>Польща</i>	3 340 493	3 984 185	4 126 296	4 809 206	4 911 397
	<i>Нідерланди</i>	4 449 768	4 177 132	3 670 235	2 809 385	3 014 097
	<i>Італія</i>	1 193 368	1 281 967	1 958 920	2 114 217	2 582 381
	<i>Бельгія</i>	1 680 167	1 855 118	1 790 671	1 806 015	1 864 188
	<i>Румунія</i>	825 015	819 170	1 061 419	1 570 867	1 592 863
	<i>Німецьке</i>	1 964 657	1 472 803	1 254 303	1 113 696	1 057 481
	<i>Португалія</i>	624 558	744 010	680 479	784 481	852 771
	<i>Литва</i>	563 969	868 919	737 891	996 024	836 437
	<i>Чеська Республіка</i>	947 704	798 376	852 350	1 012 918	754 661
	<i>Греція</i>	546 825	577 442	568 456	628 195	743 810
	<i>Швейцарія</i>	259 610	308 243	373 831	442 375	507 778
	<i>Словенія</i>	400 294	432 618	387 308	333 850	399 337
	<i>Данія</i>	215 269	216 851	187 923	222 947	329 072
	<i>Іспанія</i>	275 346	272 618	283 780	241 763	275 393
	<i>Болгарія</i>	313 832	269 704	218 328	192 532	206 108
	<i>Угорщина</i>	173 640	257 909	234 443	257 906	196 216
	<i>Хорватія</i>	129 917	178 573	188 154	188 934	192 233
	<i>Польська</i>	106 707	131 985	117 069	114 960	124 047
	<i>Кіпр</i>	51 591	48 911	47 554	32 987	41 756
	<i>Латвія</i>	39 676	44 912	83 145	69 796	40 067
	<i>Словаччина</i>	7 132	10 152	6861	13 360	11 382
	<i>Мальта</i>	19 584	23 059	24 175	6733	11 147
	<i>Естонія</i>	4654	4542	4833	6946	7 557

Cigarette Taxes in Europe

Excise Duty per 20-Pack of Cigarettes in Euros, as of July 2021

Note *Iceland, Norway, Switzerland, Turkey, and the United Kingdom are not part of the European Union (EU).
Source: European Commission, "Taxes in Europe Database."

TAX FOUNDATION

@TaxFoundation

Додаток Н

	Акцизний податок		Загальний податок (акцизний податок і ПДВ)	
	Євро	доларів США	Євро	доларів США
Австрія (AT)	3,14 євро	3,58 дол	3,99 євро	4,55 дол
Бельгія (BE)	4,19 євро	4,78 доларів США	5,30 євро	6,04 дол
Болгарія (BG)	1,81 євро	2,06 дол	2,27 євро	2,59 дол
Хорватія (HR)	2,32 євро	2,64 дол	3,06 євро	3,49 дол
Кіпр (CY)	2,58 євро	2,94 дол	3,28 євро	3,74 дол
Чехія (CZ)	2,47 євро	2,82 дол	3,13 євро	3,57 дол
Данія (DK)	4,74 євро	5,40 доларів США	6,12 євро	6,98 дол
Естонія (EE)	3,01 євро	3,43 дол	3,72 євро	4,24 дол
Фінляндія (FI)	6,06 євро	6,91 дол	7,73 євро	8,81 дол
Франція (FR)	6,61 євро	7,53 дол	8,22 євро	9,38 дол
Німеччина (DE)	3,30 євро	3,77 доларів США	4,29 євро	4,89 дол
Греція (GR)	2,74 євро	3,13 дол	3,55 євро	4,05 дол
Угорщина (HU)	2,35 євро	2,68 дол	3,19 євро	3,63 дол
Ірландія (IE)	8,42 євро	9,60 доларів США	10,64 євро	12,13 дол
Італія (IT)	3,09 євро	\$3,52	4,02 євро	4,58 дол
Латвія (LV)	2,40 євро	2,74 дол	3,04 євро	3,46 дол
Литва (LT)	2,33 євро	2,65 дол	2,98 євро	3,40 дол

	Акцизний податок		Загальний податок (акцизний податок і ПДВ)	
	Євро	доларів США	Євро	доларів США
Люксембург (LU)	2,59 євро	2,95 дол	3,28 євро	3,74 дол
Мальта (MT)	3,40 євро	3,88 дол	4,23 євро	4,82 дол
Нідерланди (NL)	4,83 євро	5,51 дол	6,08 євро	\$6,93
Польща (PL)	2,08 євро	2,37 дол	2,70 євро	3,08 дол
Португалія (PT)	2,67 євро	3,04 дол	3,54 євро	4,03 дол
Румунія (RO)	2,31 євро	2,64 дол	2,95 євро	3,36 дол
Словаччина (SK)	2,29 євро	2,61 дол	2,86 євро	3,27 дол
Словенія (SI)	2,41 євро	2,75 дол	3,10 євро	3,53 дол
Іспанія (ES)	2,80 євро	3,20 дол	3,59 євро	4,10 дол
Швеція (SE)	3,15 євро	3,59 доларів США	4,33 євро	4,94 дол
Середній	3,34 євро	3,80 дол	4,27 євро	4,86 дол